Alemany

L'**alemany** (*Deutsch* [dɔʏtʃ] escoltar (?·pàg.)) és una llengua germànica occidental parlada principalment a l'Europa Central. És la llengua oficial o co-oficial i la més parlada d'Alemanya, Àustria, Suïssa, el Tirol del Sud (Itàlia), la Comunitat Germanòfona de Bèlgica i Liechtenstein. També és una de les tres llengües oficials de Luxemburg i llengua cooficial al Voivodat d'Opole a Polònia. Les llengües més semblants a l'alemany són els altres membres de la branca de llengua germànica occidental: l'afrikaans, el neerlandès, l'anglès, el frisó, el baix alemany, el luxemburguès i l'ídix. També hi ha similituds rellevants de vocabulari amb el danès, el noruec i el suec, tot i que pertanyen al grup germànic septentrional. L'alemany és el segon idioma germànic més difós després de l'anglès. El nom en català prové del francès medieval, llengua que va acabar donant a la totalitat dels alemanys una designació que originàriament només era vàlida per al poble dels alamans.[1]

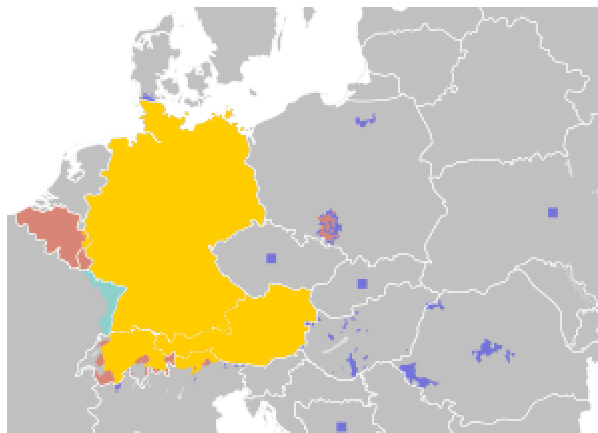
Una de les principals llengües del món, l'alemany és la primera llengua de gairebé 100 milions de persones a tot el món i la llengua materna més parlada a la Unió Europea.[2][3] Juntament amb el francès, l'alemany és la segona llengua estrangera més freqüent a la UE després de l'anglès, i és la segona llengua més parlada de la UE quant a parlants globals.[4] L'alemany també és la segona llengua estrangera més àmpliament ensenyada a la UE després de l'anglès a l'escola primària (però la tercera després de l'anglès i el francès a un nivell secundari inferior),[5] la quarta llengua no anglesa més estesa als Estats Units[6] (després de l'espanyol, el francès i la llengua de signes americana), i el segon idioma científic més utilitzat,[7] així com el segon idioma més utilitzat en llocs web després de l'anglès.[6] Els països de parla alemanya ocupen el cinquè lloc quant a la publicació anual de nous llibres, i una desena part de tots els llibres (inclosos els llibres electrònics) es publiquen en alemany.[8] Al Regne Unit, l'alemany i el francès són les llengües estrangeres més sol·licitades per les empreses (amb un 49% i

Alemany	
***Deutsch* ([dɔʏtʃ])**	
Altres noms	*Standarddeutsch*, *Hochdeutsch*
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
120 milions principalment a Europa.	
Parlants nadius	105.000.000 (2012)
Rànquing	9
Parlat a	Alemanya Àustria Suïssa (Als cantons germanòfons) Liechtenstein Luxemburg Itàlia (Tirol del Sud) Bèlgica (a la Comunitat Germanòfona de Bèlgica i a Malmedy) Polònia (sobretot a Oppeln i Silèsia) França (Alsàcia i Lorena) Romania (sobretot a Transsilvània) A més a més, és parlat per nombroses minories al sud, al centre i l'est d'Europa, Àsia Central, Àfrica del Sud (sobretot a Namíbia, però també a Sud-àfrica) i Amèrica (especialment al sud del Brasil i als Estats Units).
Oficial a	Alemanya Àustria Bèlgica Municipis del Brasil Liechtenstein Luxemburg Namíbia (llengua nacional) Municipis de Polònia Suïssa Tirol del Sud (Itàlia) Unió Europea.

un 50% d'empreses que identifiquen aquestes dues llengües com les més útils, respectivament).[9]

L'alemany és un llengua fusional amb quatre casos per a substantius, pronoms i adjectius (nominatiu, acusatiu, genitiu, datiu), tres gèneres (masculí, femení, neutre), dos números (singular, plural) i verbs forts i febles. La majoria del vocabulari de l'alemany deriva de l'antiga branca germànica de la família lingüística indoeuropea. A més a més, una part de les paraules alemanyes deriven del llatí i el grec, i en una escala menor, del francès i l'anglès modern. Amb tres variants estandarditzades lleugerament diferents, l'alemany és un llenguatge pluricèntric. També és notable pel seu ampli espectre de dialectes, amb moltes varietats úniques existents a Europa i també en altres parts del món.[2] A causa de la limitada intel·ligibilitat entre certes varietats i l'alemany estàndard, així com la manca d'una diferència científica indiscutible entre un «dialecte» i una« llengua»,[2] algunes varietats alemanyes o grups dialectals (per exemple, el baix alemany o el plautdietsch)[10] en alguns casos es consideren «llengües» o en d'altres «dialectes».

Contingut



Autòcton de	alemanys, Àustria, Regió de Karlovy Vary, Regió d'Ústí nad Labem, Alemanya, Trentino - Tirol del Sud i Trentino
Classificació lingüística	
llengües nostràtiques llengües euroasiàtiques llengües indoeuropees llengües germàniques llengües germàniques occidentals alt alemany	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí
Institució de normalització	Cap institució
Estudiat per	germanística
Nivell de vulnerabilitat	1 segur
Codis	
ISO 639-1	de
ISO 639-2	ger/deu
ISO 639-3	deu
SIL	GER
Glottolog	stan1295 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/stan1295)
Ethnologue.com	deu (http://www.ethnologue.com/language/deu)
ASCL	1301
IETF	de

Origen

Fins ben entrat el segle XX, en tot l'àmbit alemany i neerlandès s'ha parlat una munió de dialectes germànics relacionats entre ells, formant el que s'anomena un continu lingüístic. Aquest continu es divideix en dues grans àrees dialectals: el baix alemany, al nord, i l'alt alemany, al sud, separades per l'anomenada línia de Benrath, que marca el límit septentrional del fenomen de la segona mutació consonàntica.[11] La llengua estàndard alemanya està basada en l'alt alemany. Els dialectes es continuen parlant avui en dia, encara que en algunes zones estan quasi extints, mentre que en altres, com a Suïssa, encara conserven molta vitalitat.

L'alemany actual és una mena d'invenció culta destinada a ser la llengua escrita i normalitzada dels múltiples dialectes. Sempre s'ha pres la traducció de la Bíblia feta per Luter, basada en el dialecte alt saxó, com a una peça clau en la normativització de l'alemany. Aquesta normativització es va refermar a la fi del segle XVIII amb les obres dels que es consideren com a clàssics alemanys (Goethe, Friedrich von Schiller, Lessing, etc.) i fou consolidada amb la creació de l'Imperi Alemany el 1871. Aquesta unió política va fer possible l'adopció d'una normativa unificada, que amb el canvi de segle fou acceptada també per Àustria i Suïssa amb molt poques variacions.

Aquest model estàndard està basat en la llengua utilitzada a la fi del segle XVIII a la cancelleria de Saxònia, i després va ser molt influït pel model de la cancelleria de Viena. Pel que fa a la pronunciació, el model adoptat fou el del nord, ja que Prússia va ascendir meteòricament a partir dels segles XVII i XVIII fins a una posició que la va convertir en potència hegemònica per a bona part del territori germanòfon. A partir del segle XVI, el nord d'Alemanya va començar a viure un procés de substitució lingüística, que avui en dia encara no ha conclòs del tot, per mitjà del qual el sassesch o, sigui, el baix-alemany, fou gradualment substituït per l'alemany en un procés sociolingüístic que va anar -i va- de dalt cap a baix. Els parlants de *sassesch* que volien avançar socialment aprenien l'alemany com una llengua estrangera, i una de les conseqüències que aquest fet va tenir és que van cenyir la pronunciació que donaven a l'alemany a la seva ortografia; de manera que el lema ideal era per a ells *pronuncia així com escrius*. Així doncs, podem dir que l'alemany estàndard actual està basat en el model de la cancelleria de l'antic Regne de Saxònia (que més o menys correspon a l'actual estat federat de Saxònia) després d'haver estat molt influït pel model de la cancelleria imperial situada a Viena i haver sofert importants modificacions lexicals, sintàctiques i morfològiques com a fruit dels debats teòrics duts a terme en el si de les *Sprachgesellschaften* o *Societats de la Llengua* a partir de la Pau de Westfàlia. Conseqüència de la posició cada cop més hegemònica de Prússia a partir de la Guerra dels Trenta Anys, però i sobretot, conseqüència de la seva posició hegemònicament única a partir de la fundació del Reich alemany el 1871, és l'adopció de la pronunciació de l'alemany pels habitants del nord d'Alemanya com a model ortoèpic. L'abolició de l'estat de Prússia després de la II Guerra Mundial no va afectar pas el model ortoèpic que, fins al dia d'avui, continua essent el model donat per la pronúncia del nord.

Encara que s'escrivia, l'alemany estàndard no es va començar a parlar de manera habitual fins al segle XIX, quan es va introduir obligatòriament a les escoles. Cal deixar clar, però, que aquest estàndard era només un estàndard escrit, no pas parlat: cada regne li donava la pronunciació subjacent del seu dialecte o idioma. L'any 1898, una comissió d'experts va redactar la "*Deutsche Bühnenaussprache*" (pronunciació alemanya per al teatre). Com el nom indica, no pretenia ser res més que una pronunciació que permetés als actors

poder representar les obres teatrals sense haver d'adaptar-ne la pronúncia a la pronúncia de la ciutat on les representarien. A falta d'una altra proposta, aquesta pronunciació fou adoptada pels locutors de ràdio després de la seva implantació, la qual cosa va ajudar a donar-la a conèixer i a afermar-la en el si de la societat alemanya. Quan es va inventar el cinema parlat, aquest també hi va recórrer i, finalment, quan, a la fi de la II Guerra Mundial milions de desplaçats foren reassentats en territori alemany, aquesta mateixa pronunciació, per bé que amb alguna modificació, es va convertir realment en la pronunciació ortoèpica de l'estàndard alemany. Sense exagerar podem dir, doncs, que la història de l'alemany actual comença, realment, a partir del 1945.

Classificació

L'alemany forma part de la branca occidental de les llengües germàniques, que a la volta forma part de les llengües indoeuropees. En el si de les llengües germàniques és una de les llengües del germànic meridional.[12]

Estatus oficial

L'alemany estàndard és l'única llengua oficial a Liechtenstein i Àustria; comparteix l'estatus oficial a Alemanya (amb el danès, frisó i sòrab com a llengües minoritàries), Suïssa (amb el francès, italià i romanx), Bèlgica (amb el neerlandès i francès) i Luxemburg (amb el francès i luxemburguès). L'alemany fou llengua oficial de Namíbia fins al 1990 juntament amb l'anglès i l'afrikaans. Amb l'assoliment de la independència el 1990, l'anglès es va convertir en única llengua oficial de Namíbia; l'alemany hi continua gaudint de l'estatus de *llengua nacional*. L'alemany té ús reconegut de llengua oficial local a regions germanòfones de Dinamarca, Itàlia i Polònia. És també una de les 23 llengües oficials de la Unió europea.



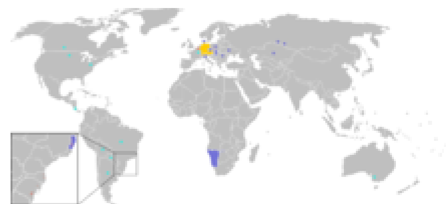
La bandera D-A-CH, una bandera no-oficial que comprèn les banderes dels tres estats dominants de l'*Sprachraum* alemany.

És també una llengua minoritària a l'Argentina, al Brasil, al Camerun, al Canadà, a Xile, a Croàcia, a la República Txeca, Estònia, a la França, a Hongria, Kazakhstan, Letònia, Lituània, Mèxic, Namíbia, Paraguai, Polònia, Romania, Rússia, Sèrbia, Eslovàquia, Tadjikistan, Togo, Ucraïna, a l'Uruguai i als Estats Units.[13]

L'alemany va ser la lingua franca d'Europa central, de l'est i nord d'Europa i continua sent una de les llengües estrangeres més populars d'Europa. El 32% dels ciutadans de l'Europa dels 15 diuen que poden parlar en alemany (tant com a llengua materna o segona com en qualitat de llengua estrangera).[14] Existeix una gran possibilitat de veure canals de televisió en alemany per satèl·lit o per cable.

Varietats de la llengua

Llengua estàndard



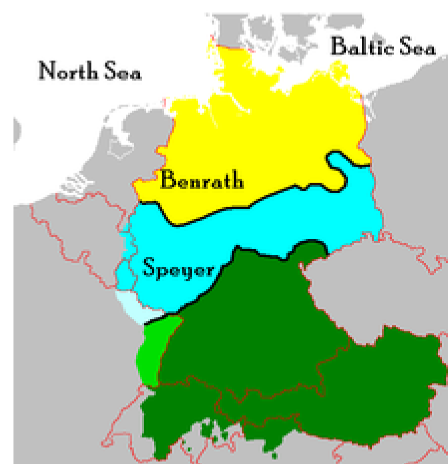
Difusió de l'alemany

Encara que s'utilitzi el terme "alemany" per a referir-se a l'idioma escrit, al terreny parlat hi ha una àmplia varietat de dialectes al llarg i ample del territori germanoparlant. L'alemany estàndard (dit *Hochdeutsch*) no es va originar a partir d'un dialecte concret, sinó que es va crear a partir dels diversos dialectes (sobretot els centrals) com a llengua escrita.

A la major part de les regions, la gent ha abandonat els seus dialectes i parlen col·loquialment una barreja entre l'alemany estàndard i el dialecte autòcton. Açò no succeeix així a Suïssa, on l'alemany estàndard amb prou feines es parla, un fet que té clarament el seu origen en el rebuig social vers la norma alemanya que es va produir quan es van conèixer les atrocitats comeses pels alemanys durant la II Guerra Mundial i que va estar a punt de generar una nova llengua -cosa que sí que va passar, i per les mateixes raons, a Luxemburg-. A certes regions alemanyes, sobretot a algunes grans ciutats del nord, una gran part de la població només parla la llengua estàndard. A Westfàlia, el procés de substitució lingüística del baix-alemany per l'alemany està pràcticament acabat després que, en els anys 60, la generació fèrtil deixés de transmetre la llengua als seus fills, engendrant una generació que, com a màxim, ja només entén passivament el baix-alemany, i produint una fractura lingüística entre la generació dels avis i les generacions dels néts i posteriors. Grosso modo es calcula que a Westfàlia ja només parla activament el baix-alemany entre el 6 i el 8% de la població, de tipus exclusivament rural. A la resta del territori baix-alemany, el procés de substitució lingüística no està tan avançat com a Westfàlia. El territori que millor ha conservat fins al dia d'avui el baix-alemany com a llengua parlada és el territori de Frísia Oriental.[15]

La llengua estàndard té diferències regionals, especialment en vocabulari, encara que també en pronunciació i gramàtica. Aquestes diferències són molt menors que les que existeixen entre els *Dialekte*, autèntiques llengües convertides en *dialectes* en el procés del seu arraconament a partir del segle XVI. Tanmateix, l'alemany es considera una llengua pluricèntrica, perquè certes varietats dels tres majors països germanoparlants són considerades estàndard de la mateixa manera.

Dialectes



Segona mutació consonàntica germànica, mapa dels dialectes alemanys dividits en Alt alemany (verd), Alemany central (blau) i Baix alemany (groc). També estan marcades les línies de Benrath i d'Espira (en alemany: Speyer) en negre.

Les variacions entre els diferents "dialectes" (aquest mot és tot un clàssic de la sociolingüística: reflecteix la conversió de totes les *llengües* diferents de l'alemany en "dialectes" de l'alemany com a part del mecanisme social que els vol destruir) són considerables; la intel·lecció mútua entre parlants de diferents dialectes no és possible sense recórrer a l'alemany estàndard. A més a més, els "dialectes" alemanys tampoc no solen ser entesos per algú que només conegui l'alemany estàndard. Podem dividir els "dialectes" entre els dialectes del baix alemany i els de l'alt alemany. Tant uns com els altres es consideren, socialment parlant, "dialectes" de l'alemany, encara que, lingüísticament parlant, no ho siguin pas.

La separació entre ambdues zones ve donada per l'anomenada Línia de Benrath (alemany: *Benrather Linie*), que separa les zones que presenten la segona mutació consonàntica alemanya dels territoris que no la presenten. Aquesta mutació es registra al voltant de l'any 500 dC al sud-oest de l'àrea de parla germànica i, en la teoria monofocal del seu origen, va estenent-se a poc a poc cap al nord des del seu focus originari d'irradiació, afectant les zones en major o menor grau i donant com a resultat les parles actuals. Els "dialectes" afectats en major o menor mesura per aquest canvi formen el bloc anomenat alt alemany, mentre que les parles al nord d'aquesta línia, que no quedaren afectades per cap d'aquests canvis consonàntics, van donar lloc, amb el decurs del temps, a l'anglès, el neerlandès, el frisó occidental i els diferents dialectes del baix alemany.

Una altra segona línia destacable seria la marcada pel riu Main (també anomenada Línia d'Espira; alemany: *Speyerer Linie*), al sud de la qual la segona mutació es dóna totalment (alemany superior o *Oberdeutsch*), i al nord només parcialment (alemany central o *Mitteldeutsch*, dels quals es deriva l'alemany estàndard).

Ras i curt: La *línia de Benrath* separa el baix-alemany de l'alt-alemany. La *línia d'Espira* separa l'alemany central de l'alemany superior. Un exemple de les variacions fonètiques es veu a continuació:

Mot del baix alemany (baix-saxó)[16]	Mot del neerlandès	Mot de l'alt alemany	Mot germànic	Significat
ik	ik	ich	*eka^{n}, ika^{n}	jo
maken[17]	maken	machen	*makōn-	fer
Dörp	dorp	Dorf	*þurpa^{n}, *þorpa^{n}	poble
tüschen	tussen	zwischen	*in/undar twisk-	entre
up	op	auf	*ūp-, *upp[a]	damunt
Korf	korf	Korb	*korβiz ← llatí corbis	cistella
dat	dat	das	*þata^{n}	allò
Appel	appel	Apfel	germànic meridional *applaz, *appluz ← germànic de la *e* i de la *a* *aplaz, *apluz	poma

Aquestes enormes diferències entre els dialectes del baix alemany i de l'alt alemany han dividit a la comunitat filològica. Algunes teories sostenen que el neerlandès no és més que un altre dialecte del baix alemany, que a pesar d'haver adoptat una normativa pròpia, no deixa de ser un dialecte alemany. Altres teories prefereixen considerar al baix alemany i al neerlandès com a idiomes distints.

L'alemany suís

'*L'alemany suís - Schwyzerdütsch*

Es dóna el cas curiós dels dialectes d'alemany suís. Hi ha diverses modalitats, depenent de la regió geogràfica. Per exemple el *Züridütsch* (alemany suís de Zuric), *Bärndütsch* (de Berna), *Urnerdüütsch* (d'Uri), *Luzärnerdütsch*, (de Lucerna), *Baseldiitsch* (de Basilea), *Sanggallerdüütsch* (de Sankt Gallen), *Wallisertiitsch* (del Valais), etc.

En tots aquests casos es tracta de dialectes parlats. És a dir, el seu parlar és dialectal, però normalment escriuen en alemany estàndard, encara que també hi ha una tendència minoritària que intenta reflectir la parla dialectal en edicions escrites (email, sms). El principal problema que es troben en la dita empresa és la gran quantitat de variacions dialectals, que en molts casos difereixen significativament unes de les altres. Per exemple els alemanys no entenen l'alemany suís gaire fàcilment, però els suïssos, contràriament, entenen als alemanys sense problema.

Exemples de variacions lèxiques dialectals

- *Grüezi* (en alemany suís de Zuric *zürituusch*) > *Hallo* (en *Hochdeutsch*) > «hola» (si bé el seu origen és *Grüß dich* en alemany estàndard que significa «salutació»)
- *rüebli* (en alemany suís) > *Mohrrübe* o *Karotte* (en *Hochdeutsch*) > «carrota, pastanaga»
- *merci vill mal* (en alemany suís) > *Danke schön* (en *Hochdeutsch*) > «moltes gràcies»
- *schnufe* (en alemany suís) > *atmen* (en *Hochdeutsch*) > «respirar»
- *nöd* (en alemany suís) > *nicht* (en *Hochdeutsch*) > «no»
- *chli* (en alemany suís) > *klein* (en alemany estàndard) > *glõa* (en dialecte bavarès) > *lütt* (en *Niederdeutsch*) > «xicotet»

- *Weggli* (en alemany suís) > *Semmel* (en *Niederdeutsch*) > *Brötchen* (en *Hochdeutsch*) > «panet»
- *Sonnabend* (en *Niederdeutsch*) > *Samstag* (en *Hochdeutsch*) > «dissabte»
- Segons la regió, la tardor pot rebre els noms *Herbst*, *Spätjahr*, *Spätling*, entre altres.

En alguns casos, els dialectes suïssos difereixen considerablement els uns dels altres, tal com es pot observar en l'exemple següent:

> *és mödeli ankä* (en alemany suís de Berna *Bärndütsch*) >>
> *e stückli butter* (en alemany suís de Zuric *züritüütsch*) >>
> *ein Stückchen Butter* (en *Hochdeutsch*) >>
> «un poc de mantega»

Exemples de variacions morfològiques

En alemany suís empren *-li* com a sufix diminutiu en compte de *-chen* de l'alemany estàndard.

Exemples de variacions fonològiques

En alemany de Zuric es pronuncia una vibrant, com en català, quan es realitza el fonema corresponent amb la lletra «r».

La seqüència *ei* que es pronuncia [a͡ɪ̯] o [a͡e̯][18] en alemany estàndard, es pronuncia [iː] en alemany suís, quan el diftong gràfic <ei> procedeix de la vocal <î> de l'alemany antic i mitjà.

Gramàtica

Flexió nominal

Els substantius alemanys es flexionen en:

- En un dels quatre casos gramaticals: nominatiu, genitiu, datiu i acusatiu.
- En un dels tres gèneres en singular: masculí, femení o neutre; en plural hi ha una única forma on el gènere queda neutralitzat. Les terminacions de les paraules de vegades reflecteixen el gènere gramatical; per exemple, els noms acabats en **…ung**, **…schaft** o **…heit** són femenins, mentre els noms que acaben en **…chen** o **…lein** (formes diminutives) són neutres; tot i això la majoria de les paraules no tenen regles i el vocabulari s'ha d'aprendre junt amb el gènere corresponent.
- En dos nombres: singular i plural. La generació del plural és també irregular i pot comportar canvis a l'arrel principal de la paraula com l'addició d'un "umlaut" (Canvi vocàlic)

Encara que l'alemany sigui citat com a exemple de llengua amb un grau de flexió alt (Amb 100 milions de parlants nadius, l'alemany és gairebé la llengua més parlada amb el grau de flexió més alt de les llengües germàniques arreu), el grau de flexió és considerablement menor al de l'alemany antic o altres llengües indoeuropees antigues com el llatí, grec antic o el sànscrit. Els tres gèneres al singular es converteixen en un al plural, considerant-se, de vegades, el plural com a quart gènere. Amb quatre casos i tres gèneres més el plural existeixen 16 possibles combinacions de casos i gènere/nombre, tanmateix només hi ha 6 formes de l'article definit per a les 16 possibilitats. Normalment la declinació dels noms no es produeix en el substantiu mateix sinó en l'article o determinant i en els adjectius acompanyants. Tot i això, els noms només es

flexionen en cas del neutre i masculí en el genitiu (afegint una –s o -es), en el pural en el datiu (afegint una –n) i en el cas de l'anomenada *n-deklination* (masculins acabats en –e, -and/-ant, -ent, -ist, -oge, -an entre altres i neutres com Herz (*cor*) afegint una –n o –ns si és en genitiu). En cas del genitiu, el seu ús és escàs en la llengua informal i se substitueix per *von*+datiu.

A l'ortografia alemanya, els substantius s'escriuen en majúscula, açò facilita al lector la funció sintàctica de les paraules de dins de l'oració ("Es war einmal ein König" – "Una vegada hi havia un rei").

Com altres llengües germàniques, l'alemany forma paraules compostes per l'esquerra on la primera paraula modifica la segona: "Nachttisch" (nit+taula) és "tauleta de nit" i la composició de paraules normalment no hi ha cap mena de separació entre elles com a altres llengües germàniques. Moltes vegades, l'addició de paraules no tenen per què significar una suma de significats i se'n genera una de nova amb un significat nou com a: "frigorífic" és **Kühlschrank** (literalment, 'armari fresc'); televisor és **Fernseher** (literalment, 'visor llunyà'); telescopi és **Fernrohr** (literalment, 'tub llunyà'). Aquesta capacitat fa que l'alemany sigui una llengua molt flexiva quant a la generació de noves paraules i aquestes poden arribar a ser molt llargues. La paraula més llarga en alemany d'ús és Rindfleischetikettierungsüberwachungsaufgabenübertragungsgesetz.

Flexió verbal

Els verbs a l'alemany estàndard es flexionen en:

- Un dels dos tipus de conjugacions, dèbil i fort (com a altres llengües germàniques).

(Hi ha també una tercera classe de verbs, coneguda com a mixta, que combina característiques d'ambdues conjugacions.)

- Tres persones: 1a, 2a, 3a.
- Dos nombres: singular i plural
- Tres modes: Indicatiu, Subjunctiu (*Konjunktiv I und II*), Imperatiu
- Dues veus verbals: activa i passiva; la passiva es compon en passiva estàtica i passiva dinàmica.
- Dos temps simples (Present, Pretèrit) i quatre temps composts (Perfet, Plusquamperfet, Futur I, Futur II)
- La distinció entre aspectes gramaticals es crea mitjançant la combinació del subjuntiu i el pretèrit, o mitjançant prefixos verbals.
- La distinció entre l'aspecte continu i no continu no existeix a l'alemany com a altres llengües com al català o l'anglès. Tanmateix es pot fer èmfasi en la continuïtat d'un verb mitjançant la construcció: "sein" + am/beim + verb substantivat. (*Ich bin am/beim Lesen* "Estic llegint").

Existeix diverses maneres per a expandir, sovint radicalment, el significat d'un verb arrel mitjançant l'addició de prefixos. Alguns dels prefixos tenen significat (Exemple: zer- refereix a la destrucció de coses, com a zerreißen=destrossar, zerbrechen=trencar en trossos, zerschneiden=tallar a trossos), altres no tenen significat per ells mateixos i no hi ha relació entre verbs modificats amb el mateix prefix (Exemple: ver-, com a versuchen=intentar, vernehmen=interrogar, verteilen=distribuir, verstehen=entendre). Més exemples: haften=enganxar, verhaften=empresonar; kaufen=comprar, verkaufen=vendre; hören=sentir, aufhören=deixar de; fahren=conduir, erfahren=aprendre.

Aquests verbs compostos poden ser separables o no separables. En els separables, el prefix i el verb se separen quan es conjuguen amb el prefix al final de la frase i per a formar el participi passat el prefix *ge-*, que marca el participi, va entre el prefix i el verb (prefix + *ge*+ verb en forma de participi). En els no separables, el prefix i el verb no se separen mai i per a formar el participi passat no hi ha l'afix *ge*.

Sintaxi

L'ordre de l'oració alemanya és lleugerament flexible, però compta amb alguns punts fixos:

- El verb conjugat d'una oració enunciativa sempre va a la 2a posició de l'oració i si hi ha el cas que hi ha més d'un verb, els verbs no conjugats van al final.
- El subjecte d'una oració només pot anar o a 1a posició (*Vorfeld*) o tot seguit del verb (3a posició) si la 1a posició està ocupada per un complement circumstancial (*Ergänzung*) o un adverbi.

En cas de l'ordre en l'oració interrogativa és així:

- Només un verb:
  - (Partícula interrogativa) + verb + subjecte + complements?
- Més d'un verb:
  - (Partícula interrogativa) + verb conjugable o auxiliar + subjecte + complements + verb principal?

En cas de les oracions subordinades, en la clàusula subordinada el verb conjugat sempre va al final. De totes maneres la posició de la clàusula subordinada dins de l'oració principal pot anar en el *Vorfeld* o al final de la frase però sempre està separada de la clàusula principal mitjançant una coma.

Molts verbs alemanys tenen prefix separable, sovint amb funció adverbial. Quan aquests verbs es conjuguen, el prefix se separa i va al final de la frase. Per exemple: **mitgehen** (lit. amb anar, anar-se'n amb algú) dóna **Gehst du mit?** (lit. "vas tu amb?", Te'n véns (amb mi, amb nosaltres)?)

Vocabulari

La major part del vocabulari alemany prové del germànic, encara que hi ha un important nombre de préstecs del francès, de l'anglès (més recentment) i, sobretot, del llatí. De fet, qualsevol paraula procedent del llatí pot ser convertida en paraula alemanya seguint unes regles definides i el parlant que usa paraules construïdes d'aquesta manera partint del llatí sol ser considerat culte pels alemanys.

Sistema d'escriptura i ortografia

L'alemany s'escriu usant l'alfabet llatí. A més de les vint-i-sis lletres bàsiques, l'alemany posseeix tres vocals amb *trema*, *ä*, *ö* i *ü*, que representen les vocals metafonitzades o vocals amb *Umlaut* (metafonia). Potser el tret més característic de l'escriptura alemanya sigui l'existència del caràcter ß, anomenat *Eszett* o *scharfes S* (S picant) -sense cap relació amb la beta grega-, que a Suïssa no s'utilitza i és substituït per 'ss'. Aquesta lletra fou comuna a totes les llengües europees, inclòs el català, fins al segle XIX.

Fins al 1941, l'alemany es va imprimir majoritàriament amb els caràcters tipogràfics de l'escriptura de *fractura* (en allemay: Frakturschrift), que solem designar, a tort, amb el terme de *lletra gòtica* o *escriptura gòtica*. L'*escriptura de fractura* es va desenvolupar a Alemanya com a lletra d'impremta a partir del segle XVI. El nom li'n ve del fet que les rodonors de l'escriptura gòtica medieval foren "fracturats" pels mestres impressors per a fer que els mots compostos ocupessin menys espai i cabessin en una mateixa línia. El govern nacional-socialista la va suprimir pels caràcters tipogràfics de tipus "llatí" i, un cop acabada la guerra, ja no es va recuperar. La versió manuscrita cursiva de l'escriptura de fractura es deia *deutsche Kurrentschrift*; l'última variant de la qual fou la *Sütterlinschrift*. El govern nacional-socialista va suprimir l'escriptura Sütterlin el 1944. Després de la guerra, ja no es va tornar a recuperar. La majoria d'autors

alemanys dels segles XIX i XX (fins al 1950, si fa no fa) van escriure els seus manuscrits en aquest tipus de lletra cursiva, la qual cosa els fa totalment il·legibles per als investigadors moderns si, abans, no reaprenen aquest tipus d'escriptura.

El 1901 es va convocar una conferència internacional que va redactar la *Rechtschreibung der Deutschen Sprache* (Ortografia de la llengua alemanya). L'última revisió va ser-ne el 1996 on es van canviar bastants aspectes de l'ortografia alemanya i va ser molt polèmica pels lingüistes més conservadors. Aquesta reforma va ser consensuada per tots els països germanoparlants en l'anomenada *Rechtschreibreform*. El procés d'adaptació d'aquesta reforma va ser des del 1996 fins al 2004 on tots els escrits han d'escriure's amb la nova reforma. Aquesta reforma consisteix en:

- La completa regularització de la *es-zett* "ß" i la "ss". Ara totes les vocals abans de "ß" són llargues. Es canvia la "ß" per "ss" a totes les paraules on la vocal anterior és curta.
  - *daß* → *dass* (que -conjunció-).
  - *der Fluß* → *der Fluss* (el riu).
- La separació d'alguns verbs compostos formats per un substantiu o verb + verb.
  - *kennenlernen* → *kennen lernen* (conèixer).
  - *radfahren* → *Rad fahren* (anar en bici).
- Regulació de paraules amb múltiples consonants seguides.
  - *Schiffahren* → *Schifffahren* (anar en vaixell) perquè *Schiff* (vaixell) + *fahren* (anar, conduir).
  - *As* → *Ass* (as) perquè el plural és *Asses*.
- Adaptació de paraules estrangeres arrelades en l'alemany
  - Els sufixos: -phon, -graph i -phot poden ser escrits amb *f* en comptes de *ph*.
- Clarifica el criteri de posar majúscula:
  - Es pot posar majúscula després d'una coma.
  - La majúscula en textos formals dels pronoms personals *du*, *dein*, *ihr*, *ihn* desapareix.

Fonologia

Vocals

En l'àmbit fonològic, l'alemany coneix l'existència de vocals breus i llargues, les quals, en l'àmbit fonètic, es poden realitzar sia com a vocals curtes, sia com a vocals duratives.[19] En la següent taula trobem les vocals excloent els diftongs (vegeu més avall):

	A	Ä	E	I	O	Ö	U	Ü
breus	/a/	/ɛ/	/ɛ/, /ə/	/ɪ/	/ɔ/	/œ/	/ʊ/	/ʏ/
llargues	/ɑː/	/ɛː/	/eː/	/iː/	/oː/	/øː/	/uː/	/yː/

Com a norma, la e breu es pronuncia [ɛ] en síl·labes tòniques (incloent-hi l'accent secundari) però [ə] en síl·labes àtones. Cal dir que la e breu tònica representa alhora la realització fonològica d'*e* i *ä* (*hätte* 'que jo tinguera' i *Kette* 'cadena'). Generalment, les vocals breus són obertes (‘no tenses’) i les llargues són tancades (‘tenses’). L'única excepció és a la Ä llarga, que és una e oberta "[ɛː]"; en algunes varietats de l'alemany

estàndard, [ɛː] i [eː] s'han fusionat en [eː], eliminant aquesta anomalia. En aquest cas, parelles com *Bären* ['b̥ɛ:ʁən] o ['b̥ɛ͡ːɐ̯n][20]/*Beeren* ['b̥e:ʁən] o ['b̥e͡ːɐ̯n][20] 'óssos/baies' o *Ähre* ['ʔɛ:ʁə]/*Ehre* ['ʔe:ʁə] 'espiga/honor' esdevenen homòfons).

A la major part del territori alemany, la terminació **-er** àtona no es pronuncia [ər], sinó que es vocalitza en una *a* relaxada [ɐ]. Com per exemple: **Vater** —*pare*— es pronuncia ['fɑːtˁɐ].[21]

Un cas de divergència sociofonètica és el representat per la pronúncia dels prefixos **ver-** i **er** àtons. Col·loquialment i en situacions de parla no formals, no es pronuncien [fɛ͡ɐ̯-] i [ɛ͡ɐ̯-], com exigeix la pronúncia estàndard, sinó que es vocalitzen en una *a* relaxada [ɐ]. A tall d'exemple: **verloren** ‘perdut’ esdevé així [fɐ'lo͡ːɐ̯n],[22] però aquesta pronúncia està estigmatitzada en situacions de parla formal i entre les classes mitjana-alta.

També s'ha d'esmentar que les terminacions <-el>, <-em> i <-en> se solen pronunciar com a [-m̩], [-n̩] i [-l̩] a l'estàndard, donant origen d'aquesta manera a tres sonants, consonants que formen nucli de síl·laba. La terminació <-en> precedida de vocal (tipus: *sehen* ‘veure’, *geschehen* ‘passar, ocórrer’) es pot pronunciar de dues maneres: amb manteniment de la vocal [ə] (['z̊eːən] / [g̊əˈʃeːən]) -com exigeix l'estàndard- o amb pèrdua d'aquesta vocal (['z̊eːn] / [g̊əˈʃe:n]). L'anàlisi dels enregistraments musicals anteriors a 1950 palesa que el cantant o la cantant pronunciaven la [ə] o no depenent de la partitura més que no pas com a fruit d'una decisió pròpia condicionada pel seu origen diatòpic i/o social.

Que una vocal sigui breu o llarga és quasi sempre predictible; amb tot, sempre hi ha excepcions puntuals i també depèn de la regió:

- Si una vocal (diferent de *i*.) està al final de la síl·laba o seguida d'una consonant simple, es pronuncia normalment llarga (per exemple *Hof* [hoːf]).
- Si la vocal va seguida d'una consonant doble (*ff*, *ss* or *tt*), *ck*, *tz* o un cúmul consonàntic (*st* o *nd*), és sempre curta (*hoffen* [ˈhɔfn̩] o, amb assimilació labiodental [hɔfɱ̍]). Les consonants dobles s'usen només per a aquesta funció; l'alemany només presenta consonants fonèticament geminades (o "llargues", com també se'ls sol designar popularment) en les juncions, com ara *a***nn***ehmen*, *einen Sa***ck k***aufen*, etc.

Ambdues regles tenen excepcions (*hat* [hatʰ] 'té' és curta malgrat la primera regla; *Kloster* [kl̥oːstɐ] 'monestir' i *Mond* [moːntʰ] 'lluna' són llargues malgrat la segona regla). Per al cas de la *i* que no estigui en la combinació *ie* (fent-la llarga) ni seguida per una doble consonant o cúmul (fent-la breu), no hi ha cap regla general. En molts casos hi ha diferències regionals: En l'Alemanya central (Hessen), la *o* en el cognom "Hoffmann" es diu llarga quan la resta d'alemanys la pronunciarien curta; també passaria el mateix amb la *e* al nom de la regió "Mecklenburg" amb la gent que hi viu. La paraula *Städte* 'ciutats', és pronunciada amb una vocal llarga [ˈʃtɛ:tˁə] a l'estàndard (Marietta Slomka, ZDF Television), encara que se sent pronunciada amb una vocal breu [ˈʃtɛtˁə] en boca d'alguns (Jan Hofer, ARD Television). Finalment, una vocal seguida per *ch* pot ser tan curta (*Fach* [fax] 'assignatura', *Küche* [ˈkʰʏçə] 'cuina') tan llarga (*Suche* [ˈz̊uːxə] 'buscar', *Bücher* [ˈb̥yːçɐ] 'llibres') gairebé a l'atzar. Així, *Lache* [lɑ:xə] 'toll' i *Lache* [laxə] 'riure' (subst.), 'ric' (1a pers. sg. pres. ind. de *riure*), 'riu!' (Imp.) són homògrafs, però no pas homòfons.

Les vocals alemanyes poden formar els següents dígrafs (en escriptura) i diftongs (en pronunciació); cal tenir en compte que la pronunciació d'alguns d'ells (ei/ai, äu/eu) és molt diferent del que un s'espera:

Ortografia	ai, ei, ay, ey	au	äu, eu
Pronúncia	/aɪ̯/	/aʊ̯/	/ɔʏ̯/

A banda, el dígraf *ie* generalment representa el fonema /i:/ i el so [iː] o [i], però no és cap diftong en la llengua estàndard actual. En la major part de les varietats alemanyes, una /r/ al final de la síl·laba, si va precedida de vocal llarga, es vocalitza. Tanmateix, aquesta seqüència de vocal llarga seguida d'/r/ vocalitzada no és considerada com a diftong per la fonologia; per aquesta raó, en fonètica alemanya hom els designa amb el terme de diftong impropi: Bär [b̥ɛːɐ̯] 'os', er [ʔeːɐ̯] 'ell', wir [v̥iːɐ̯] 'nosaltres', Tor [tʰoːɐ̯] 'porta d'entrada', però, per contra, kurz [kʰʊʁt͡s] 'curt', Wörter [ˈv̥œʁtˁɐ] 'paraules'.

En alemany estàndard, els mots que comencen grafemàticament amb vocal tònica es pronuncien amb una oclusiva glotal sorda [ʔ] inicial. Així, *Ähre* ‘espiga’ es pronuncia ['ʔɛ:ʁə] en la pronúncia estàndard i *Ehre* ‘honor’, ['ʔe:ʁə].

Aquests diftongs no són pas els únics diftongs de l'alemany estàndard. Al seu costat cal esmentar encara d'una banda els nombrosíssims diftongs creixents de l'alemany: així, un mot com ara <Namibia> [nɑˈmi:bi̯͡ɑ] és trisil·làbic en alemany però tetrasíl·lab en català; un mot com ara <Legion> [leˈgi̯o:n] és bisíl·lab en alemany, però trisíl·lab en català. I, finalment, els denominats diftongs impropis de l'alemany, que són diftongs reals en l'àmbit fonètic, però fruit de la vocalització d'una antiga <r>, un tret evolutiu de la llengua moderna que no es reflecteix pas a l'ortografia: així, el mot <Kondor> ‘còndor’ [ˈkʰɔndo͡ɐ̯] acaba fonèticament en un diftong, encara que, ortogràficament, ho faci amb la seqüència <-or>.

Consonants

- **C** per si mateixa no és una lletra alemanya. En paraules de préstec, es pronuncia normalment [ʦ] (abans de ä, äu, e, i, ö, ü, y) o [k]/[kʰ] (abans de a, o, u, o abans de consonants).
- **Ch** es pronuncia [ç] (després de ä, ai, äu, e, ei, eu, i, ö, ü i després de consonants) o [x] (després a, au, o, u). En alguns dialectes (especialment, Renània (oest d'Alemanya)) es pronuncia sempre com a [ɕ],[23] un so que els alemanys d'altres contrades solen sentir com a [ʃ], incapaços tot sovint de sentir la diferència entre *Kirche* [ˈkʰɪʁɕə] (estàndard: [ˈkʰɪʁçə]) ‘església’ i *Kirsche* [ˈkʰɪʁʃə] ‘cirera’). Gent d'aquestes regions solen ultracorregir-se quan parlen alemany estàndard, pronunciant algunes [ʃ] com a [ç]. En una paraula patrimonial alemanya el grup grafemàtic **ch** mai no es troba en inici de mot. En mots de préstec, el grup consonàntic **Ch** en inici de mot no té una pronunciació concreta podent-se pronunciar [ç], [k] o [ʃ] depenent del dialecte. Per exemple, la paraula *Chemie* (química) es pot pronunciar [keˈmiː] (sud d'Alemanya, Àustria i Suïssa-estàndard), [çeˈmiː] (Nord d'Alemanya), [χeˈmiː] (Suïssa-schwyzertüütsch) i, fins i tot, [ʃeˈmiː].[24]
- **H** es pronuncia aspirada com a l'anglès al començament de síl·laba. Després d'una vocal generalment no es pronuncia. En aquesta posició sol tenir un ús purament grafemàtic per a indicar que la vocal precedent és fonològicament llarga (**gehen** (*anar*) = ['g̊eːn] o ['g̊eːən][25], **kahl** (*calb*) = ['kʰɑːl]) Cal dir, que, la <h>, quan es pronuncia anant en posició intervocàlica en si de la cadena fònica, no sol pronunciar-se com a [h], sinó com a la sonora [ɦ]. Així un mot com a **Uhu** (*duc*, ocell) es pronuncia [ˈʔu:ɦu], *Bahnhof* (*estació de tren*), es pronuncia [ˈb̥ɑ:nɦof].
- **W** es pronuncia [v] com *v* al valencià o balear (was (*què*) [v̥as]), per bé que en alemany estàndard aquest so s'hi realitza com a fortament dessonoritzat, és a dir, [v̥], depenent de la posició.
- **S** es pronuncia de quatre maneres diferents:

Tant la [s] sorda alemanya com la [z] sonora i la [z̊] sonora dessonoritzada es pronuncien diferents de la *s* sonora i de la *s* sorda del català i del castellà (*zebra*, *casa* vs. *caça*). Per això, en estudis de fonètica contrastiva i en els treballs de didactització de la fonètica alemanya a catalanoparlants i castellanoparlants,

les sibilants del català i del castellà s'hi representen mitjançant [σ] i [ζ].

- [z̊], és a dir, com una *s* sonora dessonoritzada si es troba a començament de paraula seguida de vocal: v.g. *Sohn* ‘fill’ ['z̊oːn]).
- [z], és a dir, com a *s* sonora, quan es troba entre dues vocals: v.g. *Hase* ‘llebre’ [ˈhɑːzə]);
- [s], és a dir, com a *s* sorda, en tots els altres casos (és a dir, en final de síl·laba i de mot): v.g. *Bus* ‘autobús’ ['b̥ʊs]). En interior de paraula entre vocals, les grafies **ss** i **ß** també s'usen per a representar grafemàticament la [s] sorda. La *s* sonora i la *s* sorda en alemany només poden trobar-se en oposició fonològica en interior de mot entre dues vocals: v.g. *Hase* [ˈhɑːzə] ‘llebre’ vs. *hasse* [ˈhasə] ‘odio’).
- [ʃʷ], és a dir, com una [ʃ] fortament labialitzada[26] en els grups **st** i **sp** en inici de mot.
- **Sch** es pronuncia [ʃ] (com a "**X**àtiva", però en alemany és labialitzada!).
- **Dsch** es pronuncia [d͡ʒ] (com a "pla**tj**a"): *Dschungel* [ˈd͡ʒʊŋl̩].
- **Z** es pronuncia sempre [t͡s] (zog [ˈt͡soːkʰ]).
- **F** es pronuncia [f].
- **V** es pronuncia [f] en paraules d'origen germànic (*Vater* ‘pare’ [ˈfɑːtˤɐ]) i en paraules d'origen al·loglòtic però integrades d'antic a l'alemany (*Vers* [ˈfɛʁs] ‘vers’) i [v] o [v̥] en els altres casos (*Vase* ‘gerro’ [ˈv̥ɑːzə]).
- **ß** (mai no està al començament de paraula. Es pronuncia sempre [s]. El nom de la lletra és *Eszett* [ɛsˈt͡sɛtʰ].
- Cal indicar, finalment, que l'alemany coneix una consonant [ʔ], oclusiva glotal sorda, que no té representació grafemàtica, però que apareix davant tota vocal tònica que es trobi en inici absolut de mot. Si el mot comença amb vocal, però aquesta no és tònica, la [ʔ] no apareix pas en la pronúncia.

Noms de l'alemany en altres llengües

Arran de la història turbulenta tant d'Alemanya com de la llengua alemanya, els noms que els altres pobles escolliren per a referir-s'hi varien més que per a la majoria d'altres llengües.

En general, els noms de la llengua alemanya es poden classificar en cinc grups d'acord amb el seu origen:

1. Del fràncic *thiodisc*/*thiudisc*, directament de l'alemany
o adaptacions del mot italià i/o francès:

- Afrikaans: *Duits*
- Alemany: *Deutsch*
- Castellà (ant.): *tudesco*
- Català (ant.): *tudesc*, (✝) *tiès*
- Coreà: *독일어*, *獨逸語* (*dogileo*)
- Danès: *tysk*
- Feroès: *týskt*

2. Del llatí *Germania* o *germanicus* o de l'anglès *German*:

- Albanès: *gjermanishte*
- Amharic: *ጀርመን* (*järmän*)
- Anglès: *German*
- Armeni: *գերմաներեն* (*Germaneren*)
- Esperanto: *germana lingvo*
- Georgià: *გერმანული* (*germanuli*)
- Grec: *Γερμανικά* (*germaniká*)

3. Del nom de la tribu saxona:

- Estonià: *saksa*
- Finès: *saksa*
- Norrè occidental antic: *saxneska*

- Francès: tudesque, (†) *tiois/thiois* (→ francès modern arcaic *thieux*)
- Ídix: *טײַטש* (*daytsch* o *daytsh*)
- Islandès: *þýska*, (†) *þýzka*, (†) *þýðverska*
- Italià: *tedesco*
- Japonès: *ドイツ語* (*doitsugo*)
- Marathi: *Daitya Bhaasha*
- Neerlandès: *Duits*, (†) *Duitsch*, (†) *Duutsch*, (†) *Diets*, (†) *Dietsch*
- Noruec: *tysk*
- Romanx: *tudestg*
- Suec: *tyska*
- Vietnamita: *tiếng Đức*
- Xinès: *德语* (*déyǔ*) o 德意志语 (déyìzhiyǔ)
- Hebreu: *גרמנית* (*germanit*)
- Irlandès: *Gearmáinis*
- Malai/Indonesi: *bahasa Jerman*
- Maltès: *Ġermaniż*
- Romanès: *germană*
- suahili: *kijerumani*
- Tailandès: *ภาษาเยอรมัน* (*phasa yenman*)

4. De l'antic mot eslàvic per "mut":

- Búlgar: *немски*
- Croat: *njemački*
- Eslovac:*nemčina*
- Eslovè: *nemščina*
- Hongarès: *német*
- Polonès: *niemiecki*
- Romanès: *nemţeşte*
- Rus: *немéцкий [язы́к]*[27]
- Serbi: *nemački*
- Txec: *němčina*
- Ucraïnès: *німецька*

5. Directament del nom de la tribu alamànica
o adaptacions del francès medieval:

- Àrab: *ألمانية* (*alimāniyyah*)
- Basc: *alemanera*
- Bretó: *alamaneg*
- Català: *alemany*
- Castellà: *alemán*
- Francès: *allemand*
- Gal·lès: *Almaeneg*
- Khmer: (/pʰiːəsaː aːləmɒŋ/)
- Malagasi: *alema*
- Occità: *alemand*
- Persa: *آلمانی* (Âlmâni)
- Portuguès: *alemão*
- Tagalog: *Aleman*
- Turc: *Almanca*

6. Per assignar:[28]

- Letó: *vācu*
- Lituà: *vokiečių [kalba]*[29]

El laosià és únic en el sentit que sota la influència tant de l'anglès "German" com del francès (la llengua colonial) "Allemand", escollí un entremig: *ພາສາເຢຍລະມັນ* (*phaxa yeylaman*), que tant podria aparèixer a la categoria 2 com a la 5. Diverses altres llengües tenen també noms alternatius pertanyents a una altra categoria, si bé no són tan corrents com els mostrats a la llista anterior:

- En català i castellà, els mots *tudesc* i *tudesco*, respectivament, pertanyerien a la primera categoria.
- El romanès emprava tradicionalment el terme eslau "nemţeşte" (grup 4), però "germană" (grup 2) és ara àmpliament utilitzat. L'hongarès "német" és un manlleu eslau, i el nom en àrab d'Àustria, النمسا ("an-namsa"), en deriva.
- El suahili, arran de les influències colonials, té dos noms per a anomenar l'alemany: *kidachi* (grup 1) i *kijerumani* (grup 2). En tots dos casos la partícula inicial *ki* indica que és el nom d'una llengua. *Kidachi* és una forma arcaica i rara, explicable per la colonització alemanya de Tanzània fins al final de la Primera Guerra Mundial. *Kijerumani* prové de la colonització anglesa.

Vegeu també

- Llengua fusional

Referències

1. Aquest mot apareix citat per primer cop el 289 dC. amb la forma **alamanni**.
2. Ammon, Ulrich. *Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt* (https://books.google.cat/books?id=vPvmBQAAQBAJ) (en alemany). Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2014-12-12. ISBN 9783110393187.
3. Vasagar, Jeevan «German 'should be a working language of EU', says Merkel's party (https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/10128380/German-should-be-a-working-language-of-EU-says-Merkels-party.html)» (en anglès). *The Daily Telegraph*, 18-06-2013. ISSN: 0307-1235 (https://www.worldcat.org/issn/0307-1235).
4. «Europeans and their Languages (https://web.archive.org/web/20160106183351/http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf)», 06-01-2016. [Consulta: 3 febrer 2019].
5. «More than 80% of primary school pupils in the EU were studying a foreign language in 2013 (PDF) (http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7008563/3-24092015-AP-EN.pdf/bf8be07c-ff9d-406b-88f9-f98f5199fe5a)» (en anglès). *Eurostat*, 24-09-2015.
6. Modern Language Association, Febrer 2015, Enrollments in Languages Other Than English in United States Institutions of Higher Education, Fall 2013 (http://www.mla.org/pdf/2013_enrollment_survey.pdf). **(anglès)** Consultat el 7 de juliol de 2015.
7. «Why learn German? - Ten Reasons to Learn German - Goethe-Institut (https://www.goethe.de/en/spr/wdl.html)». [Consulta: 3 febrer 2019].
8. «Programs and Courses: German Studies, Department of European Studies, San Diego State University (https://german.sdsu.edu/why_learn_german.html)» (en anglès). [Consulta: 3 febrer 2019].
9. Burns, Judith «'Too few pupils' learning languages (https://www.bbc.com/news/education-27948049)» (en anglès). *BBC News*, 22-06-2014.
10. Jan Goossens: Niederdeutsche Sprache: Versuch einer Definition. In: Jan Goossens (Hrsg.): Niederdeutsch: Sprache und Literatur. Karl Wachholtz, 2. Auflage, Neumünster 1983, S. 27; Willy Sanders: Sachsensprache, Hansesprache, Plattdeutsch: sprachgeschichtliche Grundzüge des Niederdeutschen. Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 1982, ISBN 3-525-01213-6, S. 32 f.; Dieter Stellmacher: Niederdeutsche Sprache. 2. Auflage, Weidler, Berlin 2000, ISBN 3-89693-326-4, S. 92.
11. Sobre la segona mutació consonàntica vegeu Fausto Cercignani, *The Consonants of German: Synchrony and Diachrony*. Milano, Cisalpino, 1979.
12. Antigament hom s'hi referia amb el terme *germànic occidental*.

13. Web sobre la difusió de l'alemany al món (http://linguistlist.org/forms/langs/LLDescription.cfm?code=deu) (en anglès)
14. Web sobre el multilingüisme (http://ec.europa.eu/education/policies/lang/languages/index_en.html)
15. Malgrat el nom, el *frisó oriental* és un dialecte baix-alemany, no frisó
16. Les corresponents formes westfaleses poden divergir-ne força.
17. Sovint escrit: <**måken**>
18. Segons l'escola fonètica el diftong es transcriu de la primera o de la segona forma. Tingui's sempre en compte el següent: La divergència de formes no reflecteix pas una divergència de pronúncies!
19. Recordeu, per tant que: **breu/llarg** són conceptes **fonològics**, mentre que **curt**/**duratiu** són conceptes **fonètics**. En la pronunciació, així i doncs, una vocal (fonològicament) **llarga** se sol pronunciar com a **curta** quan no cau en ella l'**accent d'enunciat** o **un accent d'enunciat**, en el cas que, dins l'enunciat, n'hi hagi més d'un.
20. En la pronunciació estàndard, el mot és disíl·lab; en la pronunciació normal, en canvi, monosíl·lab.
21. La [tʿ] hi representa una aspiració mitjana de l'oclusiva. L'alemany estàndard coneix tres graus diferents d'aspiració de les oclusives d'acord amb la proximitat/llunyania en què aquestes es trobin respecte de la vocal accentuada.
22. El mot, per tant, també sofreix una reducció del nombre de síl·labes en la pronúncia col·loquial, ja que passa de tenir-ne tres a l'estàndard, a només dues.
23. és una consonant fricativa sibilant alveolopalatal sorda.
24. fonològicament, però, recordeu que som sempre davant /kʰeːˈmiː/ o /çeːˈmiː/.
25. La forma disil·làbica [ˈg̊eːən] és l'única reconeguda per l'estàndard.
26. la qual cosa la converteix en lleugerament diferent de la xeix catalana
27. Cf. **немо́й, нем, нема́** 'mut muda', búlgar eclesiàstic antic **нѣмъ** 'ἄλαλος'. неме́цкий és un derivat de не́мец "rus" / не́мка "russa" (gentilici).
28. Ernst Fraenkel, unter Mitarbeit von Annemarie Slupski, fortgeführt von Erich Hofmann und Eberhard Tangl: *Litauisches etymologisches Wörterbuch*. Band II: privyketi - žvalgai. Nachträge, Wortregister, Berichtigungen, Nachwort. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag & Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1965 (Indogermanische Bibliothek: Sammlung indogermanischer Lehr- und Handbücher. 2. Reihe, Wörterbücher). Pàg. 1272: "Vókia 'Deutschland', Vókė, Vokietijà dass., vókietis 'Deutscher' (žem. vókytis, f. vokýtė, s. Skardžius ZD 73. 81. 356. 360), Vókiečiai (Plur.) wie poln. Niemcy 'Deutschland', vókiškas 'deutsch', Adv. vókiškai (Einzelheiten bei Būga KS 202f. 209f. = Raštai 2, 226f. 234f.), vokiečiúoti 'deutsch radebrechen, auf deutsche Art sprechen', vókietinti 'germanisieren', vokietė́ti 'germanisiert wer. den, zum Deutschen werden'. Lett. vāca 'die Deutschen, Land der Deutschen', Vacija 'Deutsch1and', vācietis 'Deutscher', vācināt 'germanisieren'. Aus dem Baltischen stammt finnisch Vuoja, Vuojo, estn. Oju, Oja in Vuojola, Oju-, Ojamaa 'Gotland'. Umstritten ist die Grundform dieser Entlehnungen. Nach Setälä AASF 27,396-408 (s. Verf. BalticosI. 2, 210), FUF 22, 190f. gehen die Worter auf balt. *vōkīo zurück. Nieminen FUF 22, 62ff. geht von Vuojoumaa, Ojumaa (im 2. Gl. zu maa 'Land') aus, vergleicht lito vokių žemė 'Deutschland', lett. vācu zeme und halt das 1. Gl. der finn. und lit.-lett. Wörter für kurisches Lehnwort; im 2. Gl. sei das finn. Wort aus dem Balt. übersetzt. Auch die Etymologie der baltischen Wörter ist nicht klar. Būga a.a.O. bezieht sie auf den Volksnamen Vagoth (bei Jordanes) aus *Vāk(ia)-goth und vergleicht lett. āczeme, Vac(a)szeme 'Deutschland' und 'Ausland überhaupt'".
29. Cf. lituà **Vokietijà** 'Alemanya', **vókietis**/**vókietė** 'alemany / alemanya (gentilici)', **vókiečių** 'dels alemanys', **vókiškas**, **vókiška**, **vókiška** / 'alemany -a (adjectiu)', **vókiškai** 'en alemany (adverbi)'.

Enllaços externs

- Informació sobre **Alemany** a la XV edició de l'*Ethnologue*, amb el codi “deu” (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=deu) **(anglès)**
- Diccionari alemany-català i català-alemany en línia (https://www.dict.com/alemany-catala).
- Diccionari català-alemany lliure GPL (http://www.diccionari.info)
- Frases i exercicis de vocabulari del català a l'alemany (http://www.engoi.com/ca/de/index.xhtml)
- algunes diferències de vocabulari de l'alemany d'Àustria i de Suïssa (https://www.lingoda.es/blog/dialectos-aleman-diferencias-vocabulario)
- *El lèxic d'origen germànic en el llatí medieval de Catalunya*, Joan Maria Jaime Moya (tesi doctoral) (http://www.tesisenred.net/bitstream/handle/10803/386397/JMJM_TESI.pdf)
- Lerne Deutsch (https://www.albert-learning.com/en/02-learn-german-Online/) online